

NAPUTAK ZA ODGOVORNU UPORABU FSC ZAŠTITNOGA ZNAKA (FSC LOGO-a)

GUIDE FOR RESPONSIBLE USE OF THE FSC LOGO

Tono Kružić*

SAŽETAK: Autor opisuje kako se odgovorno upotrebljava zaštitni znak FSC certifikata. U radu objašnjava zbog čega se moraju poštivati zadane norme te pravna zaštita pri bilo kakovom preslikavanju FSC znaka.

Naputak je namijenjen svim vlasnicima FSC certifikata koji su dio tzv. nadziranoga lanca (chain of custody): od certificiranih šumarija, preko drvne industrije do izvoznika (trgovine!), ali i svima drugima koji imaju interes u tkz. uporabi mimo proizvoda.

Ključne riječi: FSC logo, Eco-labele

UVOD – Introduction

FSC logo je zaštitni tržišni znak (markica!), stoga je njegova uporaba precizno normirana. Kao takav podliježe svim dogovorenim međunarodnim zahtjevima za eko-označavanje ("Eco-labels"). Norme su to koje omogućavaju čuvanje integriteta ekološkoga označavanja. Integritet znaka je od izuzetne važnosti zbog njegova opstanka na modernom tržištu. To je logično, jer je upravo postojanje "prestiznoga" tržišta temeljna uzročna silnica za potrebe "eko-označavanja". Na temelju teorije kaosa možda bi se mogla postaviti i hipoteza, da se kaotično tržište drveta, uvođenjem FSC sustava, ponovo **determinira**.

Razvojna služba Hrvatskih šuma na vrijeme je uočila da bi FSC certifikat podrijetla drveta značajno doprinjeo da dio hrvatskoga drveta (osobito onoga ugrađenoga u hrvatski proizvod!) pristupi upravo tom uređenom tržištu.

Naravno da je pridobivanje certifikata dodani trošak i iziskuje novi napor. Budući da taj trošak proporcionalno povećava vrijednost proizvoda u koje je ugrađeno certificirano drvo, on je isplativ. Ukoliko se predviđa veća **potražnja** za certificiranim drvetom od njegove **ponude**, po ekonomskim zakonitostima, očekuje se i ostvarivanje dodatnoga profita.

DOZVOLJENI OBLICI UPORABE FSC ZNAKA – Permitted uses of the FSC LOGO

Kako je FSC znak (*logo*) primarno stvoren da bi označio i na tržištu promovirao drvo podrijetla iz FSC certificiranih šuma, njegova glavna uporaba je **označavanje**

vanje proizvoda u koje je ono ugrađeno (*On-Product Uses*). Postoje, međutim, i daleko širi oblici **uporabe mimo proizvoda** (*Off-Product Uses*).

Označavanje proizvoda – On-Product Uses

Proizvode imaju pravo označavati FSC znakom samo posjednici certifikata kojima je, u njihovu jedinstvenom registracijskom kodu, upisano "**coc**" (*chain of*

custody), jer pripadaju **nadziranom lancu** tržišnoga toka drvenih proizvoda.

Srazmjerno krupni proizvodi označavaju se izravno raznim naljepnicama, pločicama, štambiljima (s tintom ili paljenjem!) ...

*Dr. sc Tono Kružić, J. P. "Hrvatske šume" p.o. Zagreb

Sitni (rasuti!) proizvodi (npr. drvene olovke) označavaju se na ambalaži.

Trupcima (ali i piljenoj građi i sl.) dopušteno je staviti zaštitni znak na prateću dokumentaciju, ali pod uvjetom da se isporučuju u strogo označenim hrpama (in batches) koje prati odgovarajuća dokumentacija (nužni i dovoljni uvjet je da se svaka pojedinačna hrpa može nedvojbeno identificirati).

Uporaba FSC zaštitnoga znaka mimo proizvoda – Off-Product Uses

“Hrvatske šume” p.o. Zagreb, zbog činjenice da su “javno poduzeće”, mora znati promovirati pozitivnu istinu u sebi. Puka je stvarnost, da je Svijet, komu se Hrvatska želi pridružiti, uznapredovao u ekološkoj kulturi. Kupcu toga svijeta stalo je do uvjerenja da je proizvod kojega kupuje “ekološki čist”. On je spreman čak i nagraditi (iako je svaka kupnja nečega, zapravo nagrada za nečiji trud!) odgovorno gospodarenje šumskim resursom. Onaj tko ispunja FSC norme i stekao je pravo označavati svoje proizvode FSC znakom, **neovisno o njemu dokazuje svima**, ne samo da je njegov proizvod “ekološki čist”, već i to da je u svom gospodarskom djelovanju ispunio i propisane **društvene** (socijološke) norme. Ako je to tako, vlasnik certifikata ima pravo staviti FSC znak na njegov promidžbeni materijal, brošure, prospekte, interne časopise te u raznim “elektronskim” medijima, ali je za to nužan i dovoljan uvjet da se pritom promovira certificirani proizvod i/ili samo FSC certifikiranje šuma.

Za naše prilike, budući da svaki trupac ima na sebi upisan originalni broj, dopušteno je staviti FSC znak na **popratnice**. Kupcima certificiranoga drveta biti će osobito važno da se FSC znak stavi na one popratnice na kojima pored jedinstvenoga broja pišu i ostali podaci o trupcu (ovdje ne zaboravljamo da su i oni “karika” nadziranoga lanca, a kao takvi obvezno dokumentiraju podrijetlo njihova drva!).

U svakom obliku uporabe FSC znaka, mimo proizvoda, moraju se poštivati zadane norme. Pri rekalmiranju proizvoda ne smije se dogoditi, ni u kom slučaju, da se na istom materijalu nađu promovirani i necertificirani proizvodi (robne kuće, veleprodajna skladišta i sl.).

Trebamo voditi računa da je FSC znak zaštićen pri bilo kakvom kopiranju. Za svako kopiranje znaka treba se konzultirati sa stručnom i odgovornom osobom u poduzeću. Odgovorna osoba će po potrebi tražiti konzultaciju, a za svaki konkretni primjer kopiranja i **odobrenje** od tijela koje je izdalo certifikat.

Važno je napomenuti i to da je značajni mimo-proizvoda način uporabe FSC znaka u edukaciji.

Nadležno tijelo traži **maksimalno 5 radnih dana** za odobravanje konkretnog slučaja kopiranja FSC znaka. Zahvaljujući elektronskoj pošti, u tri navrata za uporabu u J.P. “Hrvatske šume” p.o. Zagreb, odobrenje je stiglo u roku od 24 sata.

NEDOZVOLJENI OBLICI UPORABE FSC ZNAKA – (Non permitted uses)

Vijeće za upravljanje šumama FSC (*Forest Stewardship Council*) poduzet će sve mjere za sprječavanje bilo koje zlouporabe njihova zaštitnog znaka.

Posjednicima FSC certifikata **nije dopušteno** stavljati FSC znak na **fakture**.

Zabranjuje se stavljanje FSC znaka na bilo koji materijal kojemu je svrha isticanje memoranduma tvrtke poput kalendara, olovaka, noteza ... daktilografskoga papira i slično.

Ne postoje uvjeti pod kojima posjednik FSC certifikata može u bilo kome obliku sublicencirati ili autorizirati uporabu FSC zaštitnoga znaka trećim stranama.

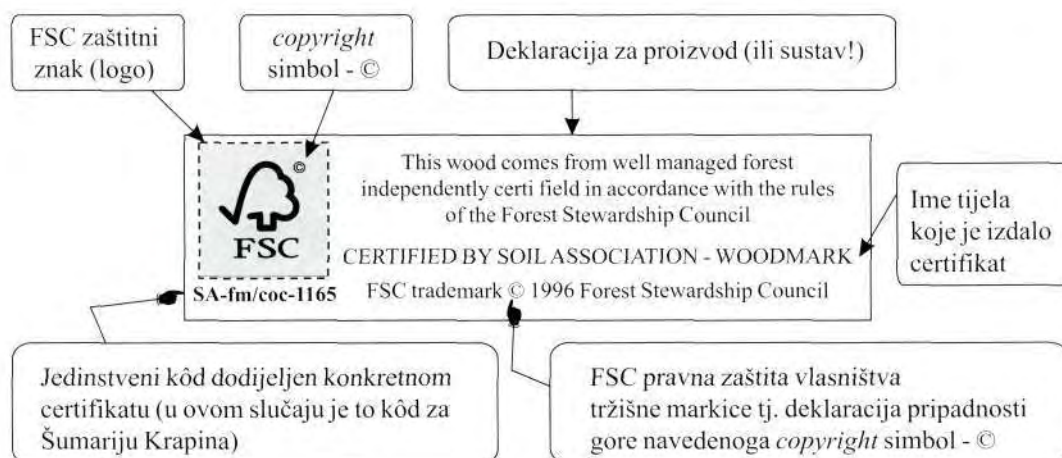
Načelno, FSC znak se smije uporabiti samo za svrhu promocije certificiranih tvrtkinih proizvoda, promociju tvrtkinoga certificiranoga gospodarenja te samoga FSC sustava.

UPUTA I NORME ZA CRTANJE FSC ZNAKA – Graphic manual and regulations for use of the FSC LOGO

Osnovni elementi koji moraju biti na FSC certificiranom proizvodu prikazani su na slici 1.

FSC zaštitni znak – FSC Logo

- Logo ne smije biti manji od 10 mm (mjereći od vrha kvačice ☑ do dna inicijala FSC)
- Unutar zone crtkanoga kvadrata ne smije biti **nikakav tekst ili grafika**
- Boja i kontrasti te rezolucija mora biti dovoljna da znak ostaje čist i uočljiv
- Ništa se ne smije promijeniti na zašt. znaku. Proporcije moraju biti najstrože sačuvane

Slika 1. Razjašnjenje nužnih elemenata za uporabu FSC-zašt. znaka na primjeru oznake certifikata kojega posjeduje šumarija Krapina

Fig. 1. This figure shows the key elements for inclusion on a label bearing FSC logo. The label has been approved by Soil Association - Woodmark for Šumarija Krapina Certificate Holder

FSC pravna zaštita posjeda tržišne markice FSC Copyright Claim

Kad god se umnaža FSC logo, na vidljivom mjestu (najčešće na desnoj strani dna etikete) mora se uključiti rečenica: "FSC Trademark © 1996 Forest Stewardship

Council A.C.". Rečenica je neophodna iz razloga čuvanja pravne zaštite.

Jedinstveni kôd konkretnoga FSC certifikata Chain of Custody Certificate Registration Code

Ključni aspekt FSC sustava monitoringa i kontrole uporabe zaštitinoga znaka je jedinstveni kôd, budući da upravo on omogućava provjeru važenja konkretnoga certifikata. Kôd determinira i posjednika certifikata, i onoga tko ga je i za što izdao. Zahrnjujući njemu, mo-

guće je izbaciti sve nepravilnosti iz sustava.

Odobrena deklaracija za proizvod odnosno sustav (uporaba mimo proizvoda) – on product statement

Uporaba na proizvodu – On-Product Uses

Odobrena deklaracija predstavlja jednu ili više rečenica. U pravilu se koristi jezik zemlje krajnjega kupca. O tome će voditi računa najviše oni koji su na kraju nadziranoga lanca (maloprodaja!). Buduće da je šumarsko gospodarstvo na početku toga lanca, kupcu će biti najprihvatljivija deklaracija na nekom od svjetskih jezika (poslovnih!).

Odgovorna osoba u poduzeću mora od nadležnoga tijela dobiti odobrenje za deklaraciju prije njenoga puštanja u opticaj.

Primjer gore navedene deklaracije, koju je prihvatio SOIL ASSOCIATION – WOODMARK 17. siječnja 2001 u prijevodu znači:

Drvo je podrijetla iz pravilno gospodarenih šuma, neovisno potvrđenih prema normama koje propisuje Vijeće za gosparenje šumama (FSC).

Za proizvode u koje je ugrađeno 100 % certificirano drvo pravilna deklaracija glasi:

The wood in this product comes from well-managed forests independently certified in accordance with the rules of the Forest Stewardship Council.*

Drvo u proizvodu je podrijetla iz pravilno gospodarenih šuma, neovisno potvrđenih prema normama koje propisuje Vijeće za gosparenje šumama (FSC).

Za proizvode koji su sastavljeni od minimalno 70 % certificiranoga drva pravilna deklaracija glasi:

At least 70 % by volume of the wood in this product comes from well-managed forests independently certified in accordance with the rules of the Forest Stewardship Council.*

Najmanje 70 % volumnog udjela drveta u proizvodu je podrijetla iz pravilno gospodarenih šuma, neovisno

* svugdje umjesto riječi proizvod, može biti ime proizvoda npr. Drvo u ovom stolu, polici i slično

potvrđenih prema normama koje propisuje Vijeće za gosparenje šumama (FSC).

Za drvene ploče u kojima je minimalno 30 % certificiranoga drvnoga vlakna:

At least 30 % of the fibre used in the manufacturing

process of this paper comes fom well-managed ...

Najmanje 30 % drvnoga vlakna (u slučaju kad se koristi reciklirno vlakno može biti čak i svega 17,5 %!) u tehnološkom procesu proizvodnje ovoga papira dolazi iz pravilno gosp...

Uporaba mimo proizvoda – Off-Product Uses

Sukladno međunarodnim zahtjevima za ekološko označavanje, kad god se mimo proizvoda, u bilo koju

svrhu (edukativnu, promidžbenu i slč.) koristi FSC logo, potrebno ga je popratiti odobrenom deklaracijom.

Tab. 1. Kontakt podaci za FSC akreditirana tijela - The contact details of certification bodies

<p>CANADA Silva Forest Foundation, Ms. Susan Hammond; P.O. Box 9, Slocan Park BC V0G 2E0 Canada Tel:+ 1 250 226 7222 Fax:+ 1 250 226 7446 E-mail:silvafor@znetidea.com Website:http://www.silvafor.org Scope of accreditation: Within Canada for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>GERMANY GFA Terra Systems, Mr. Hans-Joachim Droste; Eulenkruogstrasse 82, Hamburg 22359 Germany Tel:+ 49 40 6030 6140 Fax:+ 49 40 6030 6189 E-mail: certification@gfa-terra.de Website:http://www.gfa-certification.de Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>SOUTH AFRICA South African Bureau for Standards (SABS), Mr. C.F. du Toit; Private Bag X191, Pretoria 0001 South Africa Tel:+ 27 12 428 7911 Fax:+ 27 12 344 1568 E-mail:debruic@sabs.co.za Scope of accreditation: Chain of Custody evaluation in South Africa and the Southern African development corporation</p> <p>SWITZERLAND Institut für Marktökologie IMO, Dr. Karl Büchel; Poststrasse 8, Sulgen CH-8583 Switzerland Tel:+ 41 71 644 9880 Fax:+ 41 71 644 9883 E-mail:forest@imo.ch Website:http://www.IMO.CH Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>THE NETHERLANDS SKAL, Mr. Jan-Willem Heezen; P.O. Box 384, Zwolle AJ 8000 The Netherlands Tel:+ 31 38 426 8181 Fax:+ 31 38 421 3063 E-mail:info@skal.com Website:http://www.Skal.com Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p>	<p>UNITED KINGDOM BM TRADA Certification, Mr. Alasdir McGregor; Stirling Business Centre, Wellgreen Place, Stirling FK8 2DZ United Kingdom Tel:+ 44 1786 450 891 Fax:+ 44 1786 451 087 E-mail:AMCGregor@stirling-trada.co.uk Website:http://www.bmtrada.com Scope of accreditation:Chain of Custody certification Worldwide</p> <p>SGS Forestry QUALIFOR Programme, Mr. Neil Judd; 58 St. Aldates, Oxford OX1 1ST United Kingdom Tel:+ 44 1865 201 212 Fax:+ 44 1865 790 441 E-mail:Neil_Judd@sgsgroup.com Website:http://www.sgs.co.uk/qualifor Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>Soil Association Woodmark scheme, Mr. Matthew Wenban-Smith; Bristol House, 40-56 Victoria Street, Bristol BS1 6BY United Kingdom Tel:+ 44 117 914 2435/929 0661 Fax:+ 44 117 925 504 E-mail:mwenbansmith@soilAssociation.org Website:http://www.earthfood.co.uk Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>UNITED STATES Rainforest Alliance Smart Wood Program, Ms. Wendy Hall; # 1 Millet Street, Goodwin Baker Building, Richmond Vermont 05477 United States Tel:+ 1 802 434 5491 Fax:+ 1 802 434 3116 E-mail:wjhall@smartwood.org Website:http://www.smartwood.org Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p> <p>Scientific Certification Systems, Dr. Robert Hrubes; Park Plaza Building, 1939 Harrison Street, Suite 400, Oakland California 94612-3532 United States Tel:+ 1 510 832 1415 Fax:+ 1 510 832 0359 E-mail:rhruhes@scs1.com, Website:http://www.scs1.com Scope of accreditation: Worldwide for Forest Management and Chain of Custody</p>
---	--

Izjave mimo proizvoda mogu jako varirati. Dekalracija mora u svom sadržaju objasniti što označava FSC logo.

Poštivanjem ove norme osigurno je da svi u sustavu (od posjednika certifikata tj. nadziranoga lanca, preko akreditiranih tijela do samo

Ime tijela koje je certifikat izdao – Name of Certification Body

FSC sa sjedištem u *Avenida Hidalgo 502, 68000 Oaxaca, México* Tel: ++ 52 951 46905, 63244 Fax & Tel: ++ 52 951 62110 u Svijetu je ovlastio 10 tijela. U tablici su prikazani kontakt podaci od svih 10. Postoji i dodatnih 5 pristupnika, koji su za sada na čekanju.

U tablici se vidi da je *Soil Association Woodmark scheme*, predstavljen po gosp. Matthew Wenban-Smith-u sa sjedištem u Bristol House-u, Vel. Britanija,

a to je tijelo koje je J.P. "Hrvatske šume" p.o. Zagreb izdalo do sada 3 FSC certifikata:

1. Uprava šuma Vinkovci - pod kodom: **SA-fm/coc-1150**
2. Uprava šuma Delnice - pod kodom: **SA-fm/coc-1153**
3. Šumarija Krapina - pod kodom: **SA-fm/coc-1165**

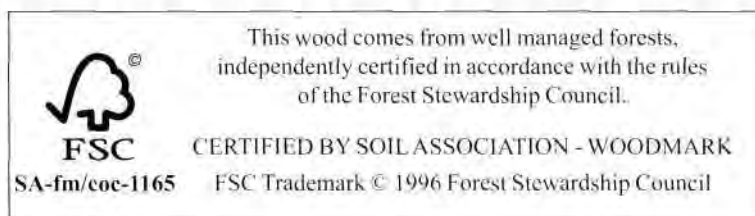
ZAKLJUČNE NAPOMENE – Final Notes

Posjednik certifikata preuzima obvezu jamčiti propisanu uporabu FSC zašt. znaka (logo-a).

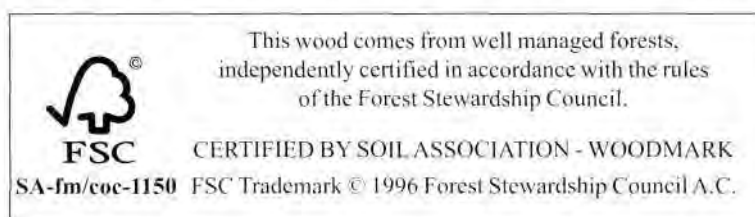
kreirani su sljedeći izgledi predložka za izradu FSC žiga. Woodmark ih je sva tri odobrio (prihvatio):

U Službi razvoja, J.P. "Hrvatske šume" p.o. Zagreb

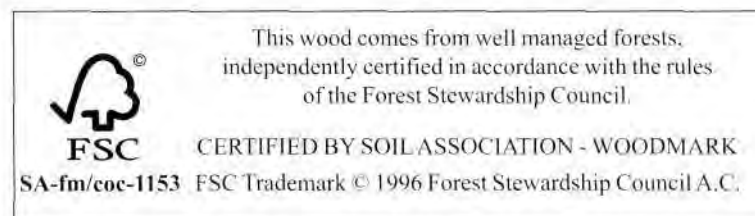
Žig za proizvode Šumarije Krapina – On-product label for the Šumarija Krapina

Žig za proizvode za Upravu šuma Vinkovci – On-product label for the Uprava šuma Vinkovci

Žig za proizvode za Upravu šuma Delnice – On-product label for the Uprava šuma Delnice

S Proizvodnom službom usuglašeno je da se žigom zaduži šumarija, koja će ga odgovorno tiskati na službenu popratnicu koju ispiše program: HŠ PRO.

Na istoj popratnici ni u kom slučaju **ne smije biti pomiješano** certificirano i necertificirano drvo (npr. drvo iz privatnih šuma!).

Kod samoga otiskivanja važno je da se žig stavlja na čisto mjesto i ničim se ne smije zauzeti ekskluzivna zona oko samog FSC zaštitnoga znaka.

Napomena za fakturiranje – Note for invoices

Zabranjuje se uporaba FSC zaštitnoga znaka na fakturama. Slobodno je tekstualno opisati certifikat i navesti jedinstveni kôd konkretnoga FSC certifikata. Na primjer na fakturi na kojoj su svi proizvodi iz certifi-

cirane šumarije Krapina može pisati rečenica:

FSC Certified by Soil Association - Woodmark
SA-fm/coc-1165 (za šum. Krapinu)

Napomena za korištenje FSC zašt. znaka za one koji ne posjeduju certifikat

Final note for non certificate holders

Znanstvene, obrazovne, nevladine (osobito ekološke) udruge, ministarstva i svi drugi zainteresirani mogu dobiti od FSC-a preko nekih od tijela iz tablice 1

dozvolu za uporabu FSC znaka mimo proizvoda (*off product uses*).

LITERATURA – References

Forest Stewardship Council 2000: FSC Logo Guide for Certificate Holders, pp. 21

INTERNET: <http://www.fscsoax.org>

Kružić, T., 2000: Gdje je u certifikaciji Hrvatska?, Hrvatske Šume IV: (43): 18-18

Kružić, T., 2000: Po čemu se razlikuju dva certifikacijska sustava za šumarstvo, Hrvatske Šume IV: (48): 6-7

SUMMARY: Author describes the responsible use of the FSC logo. He explains why the certificate holders must respect all required standards and copyright in any copy case.

The Guide is created for all certificate holders (the chain of custody) but also for others having interest in off-product uses.

Key words: FSC logo, Eco-labels